

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för
Förskollärarytbildning Utbildningsvetenskap
HT 2019
Fakulteten för lärarutbildning

Förskollärarnas berättelser kring deras arbetssätt med digitala verktyg

- *Utifrån lärandeappen Polyglutt- förskola*

Matea Markić
Jelena Milošević

Författare

Matea Markić och Jelena Milošević

Titel

Förskollärarnas berättelser kring deras arbetssätt med digitala verktyg

- *Utifrån lärandeappen Polyglutt-förskola*

Engelsk titel

The story of preschool teachers way to work with digital tools

- *Based on the learning app Polyglutt- preschool*

Handledare

Katarina Johansson

Examinator

Jonas Asklund

Sammanfattning

Detta examensarbete syftar till att undersöka förskollärarnas arbetssätt kring digitala verktyg i förskolans verksamhet i syfte att främja barns språkutveckling. Undersökningen använder sig av en kvalitativ metod som motsvarar småskalig forskning. Datainsamlingen har genomförts med hjälp av semistrukturerade intervjuer där sammanlagt sex förskollärare intervjuats enskilt på tre olika förskolor, kring pedagogernas arbetssätt med lärandeappen Polyglutt. I resultatet redovisas pedagogernas olika arbetssätt när det handlar om barns språkutveckling utifrån både planerade och spontana aktiviteter. Resultatet tyder på att de pedagoger som fokuserar på att arbeta utifrån planerade lärandesammanhang, skapar mer variationsinriktade aktiviteter i verksamheten tillskillnad från pedagogerna som använder Polyglutt spontant. Vidare framgår det att utformning av lärmiljön anses ha en stor betydelse vid aktiviteter där både val av rum, material och kommunikation under och efter lärandesammanhang är avgörande faktorer för barns lärande.

Ämnesord

Språkutveckling, digitala verktyg, lärplatta, pedagog, lärmiljö, material

Förord

Detta examensarbete är skrivet vid Högskolan Kristianstad under höstterminen 2019. Arbetet omfattar 15 högskolepoäng och skrevs som ett avslutande arbete på förskolläraryrket.

Vi vill först och främst tacka alla förskollärare som tog sin tid att medverka i intervjuerna. Vidare vill vi tacka våra nära och kära för allt stöd vi fått under skrivprocessen. Vi vill även ge ett stort tack till Camilla Bengtsson, produkt- och projektledare av Polyglutt- förskola vid inläsningstjänsten, som med engagemang och tips bistått till stor hjälp för vår undersökning kring lärandeappen. Avslutningsvis vill vi tacka vår handledare Katarina Johansson som hjälpt oss på vägen.

Under skrivprocessen har vi genomgått uppförsbackar likaså nedförsbackar. Efter alla dagar av skrivande är vi stolta över det vi slutligen åstadkommit och är nu förbi mållinjen.

Matea Markić och Jelena Milošević

Kristianstad november 2019

Innehåll

1. Inledning.....	6
1.1. Bakgrund	6
1.2. Syfte	7
1.2.1. Frågeställning.....	8
2. Litteraturgenomgång med forskningsöversikt.....	8
2.1. Läs- och skrivutveckling	8
2.2. Språkutveckling	10
2.3. Språkutvecklingstrappa	11
2.4. Lärandemiljö.....	11
3. Teoretiskt perspektiv	12
3.1. Sociokulturell teori.....	12
3.2. Socialsemiotiskt multimodalt perspektiv	13
4. Metod och bearbetning av empiri	14
4.1. Metodval.....	14
4.2. Semistrukturerade intervjuer	15
4.2.1. Urval.....	15
4.3. Forskningsetik.....	15
4.4. Trovärdighet	16
4.5. Pilotundersökning	17
4.6. Genomförande	17
5. Redovisning av resultat	18
5.1. Polyglutts egenskaper.....	19
5.2. Arbete med flerspråkighet	20
5.3. Planerade och spontana aktiviteter med Polyglutt	22
5.4.1. Uppföljning av lässtunder.....	24

5.4.2. Vidareutveckling av lärandesituationer	24
5.5. Lärmiljöer	26
5.6. Begränsningar i arbetet med lärplattan och Polyglutt	26
6. Sammanfattande analys av resultat	27
6.1. Pedagogernas planerade aktiviteter med Polyglutt	28
6.2. Pedagogernas spontana aktiviteter med Polyglutt	29
7. Diskussion	30
7.1. Planerade aktiviteter	30
7.2. Spontana aktiviteter.....	32
7.3. Språkutvecklande arbetssätt	33
7.4. Slutsats.....	34
7.5. Metoddiskussion	36
Bilaga 1 - Informationsbrev rektor	40
Bilaga 2 - Missiv- och samtyckesbrev till förskollärare	41
Bilaga 3 – Intervjufrågor.....	43
Bilaga 4 – Transkriberingsnyckel.....	45

1. Inledning

Denna kvalitativa studie genomförs av två blivande förskollärare med hjälp av semistrukturerade intervjuer. Syftet är att tolka pedagogernas berättelser om sitt arbete med hjälp av lärplattan i förskolans verksamhet, med fokus på den språkutvecklande lärandeappen Polyglutt.

Samhället utvecklar sig ständigt och har på senare år utvecklat digitala verktyg för kommunikation och lärande. Idag har informations- och kommunikationstekniken (IKT) förändrat det traditionella kommunikationsmönstret. Kommunikationen skedde exempelvis tidigare med hjälp av pappersbaserad skrift. Mycket av dagens kommunikation kan exempelvis ske genom datorn eller lärplattan som idag är en del av vår kultur (Strandberg 2006).

Vår studietid har inneburit många lärorika verksamhetsförlagda timmar i förskolans verksamhet. Studien är relevant att genomföra då verksamhetsförlagd utbildning visat att digitaliseringen allt mer involveras i förskolan för att utveckla lärande, vilket alltså är anledningen till valt ämne i vårt examensarbete.

1.1. Bakgrund

Förskolans reviderade läroplan har flera mål som berör digitalisering. Arbetet i förskolan ska anpassas så att barn får tillgång till användning av digitala verktyg på ett sätt som stimulerar barns utveckling och lärande inom digital kompetens. Att ge barn förutsättningar för att utveckla intresse för berättelser, bilder och texter i olika digitala verktyg är därför en viktig aspekt i lärandesammanhang. Barnen ska få tillgång till olika resurser för att skapa mening på ett nytt sätt istället för att endast använda sig av de traditionella resurserna som kan vara papper, penna, griffeltavla etcetera. Förskolläraren ska främja barns förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala utifrån högläsning och olika litterära texter vilket kan utformas genom digitala verktyg (Skolverket 2018; Selander & Rostvall 2010). Jönsson (2014) lyfter att dagens lärplattor är lätthanterliga och ger möjlighet till variationsinriktade aktiviteter. Verktuget ska därmed ses som ett komplement till barns olika utforskande aktiviteter. I studien ”AppKnapp” redovisar Kjällander (2014) att de allra minsta barnen i förskolan intresserar sig för auditiva program när lärplattan används. De äldre barnen visar större intresse för bildbaserade teckensystem som bild och film etcetera. Barnen tar även eget initiativ och engagerar sig i egen produktion av filmer, bilder och fotografi.

Bengtsson¹ är produktägare för lärandeappen Polyglutt på ILT Inläsningstjänst. Hon är från början förskollärare och har varit med och utvecklat appen från början när de första skisserna gjordes. Lärandeappen Polyglutt lanserades först den 6 september 2017 i Sverige. Lärandeappen heter numera Polyglutt-förskola i samband med att Polyglutt-skola lanserades i början av 2019. Inläsningstjänsten som Bengtsson² är verksam i har i flera decennier tillhandhållit verktyg och tjänster som gör det enklare att läsa för exempelvis elever med läs- och skrivsvårigheter. Under det senaste året har tjänster tillkommit för elever som har ett annat språk och som har behov av stöd i sitt modersmål. Tjänsterna har främst riktat sig till elever från lågstadiet och uppåt. Under uppbyggnaden av appen kom produktägaren och hennes kollegor fram till att de ville hjälpa barnen redan från förskoleåldern med en tjänst där språkutveckling är i fokus. Därmed blev bilderböcker ett naturligt steg. Tjänsten har i sig blivit populär i förskola, förskoleklass och särskolan (ILT 2019b).

Polyglutt innefattar en bilderbokstjänst för att arbeta med språkutveckling och litteratur i verksamheten. Lärandeappen har runt 900 böcker och har möjlighet att spela upp böcker på omkring 45 olika språk. Appen är unik i sig då den ger möjlighet för pedagogerna att arbeta med barn som är flerspråkiga men även enspråkiga. Lärandeappen har även tillgång till TAKK vilket innebär ett kommunikationssätt för personer som exempelvis har hörselnedsättning eller annan avvikande språkutveckling.

Det finns cirka 190 000 barn som idag använder Polyglutt tillsammans med sina pedagoger, i över 100 kommuner i Sverige. Dessa uppgifter är sammanställda under sommaren 2019 där enskilda förskolor räknats med utifrån att de prenumererar på Polyglutt (ILT 2019a).

1.2. Syfte

Studien har i syfte att undersöka hur pedagoger använder lärplattan för att främja språkutveckling i verksamheten utifrån lärandeappen Polyglutt. Undersökningen syftar således till att sammanställa förskollärarnas berättelser och tankar utifrån studiens valda forskningsområde. På detta sätt få en inblick i, hur arbetet kring lärandeappen praktiseras i verksamheten. Utifrån detta ställs följande forskningsfrågor:

¹ Camilla Bengtsson, Produkt- och projektledare, Inläsningstjänst, e-mail den 25 september 2019.

² Camilla Bengtsson, Produkt- och projektledare, Inläsningstjänst, e-mail den 16 september 2019.

1.2.1. Frågeställning

- Hur arbetar pedagoger generellt med barns språkutveckling med hjälp av lärplattor?
- Hur använder pedagogen lärandeappen Polyglutt specifikt för att skapa goda lärmiljöer för språkutveckling?

2. Litteraturgenomgång med forskningsöversikt

Detta avsnitt ska ge en bakgrund med litteraturöversikt till valt forskningsområde om pedagogens arbetssätt med lärplattan i förskolans verksamhet. Kommande avsnitt berör läs- och skrivutveckling, språkutveckling, språkutvecklingstrappa och avslutas med lärandemiljöer.

För att förstå barns språkutveckling använder många forskare ett biologiskt medicinskt perspektiv vilket innebär att se utvecklingen utifrån genetiska underlag. Omgivningens stimulans är en viktig faktor för utvecklingen, som innefattar det sociokulturella perspektivet. Det är dock barnet själv som behöver upptäcka mönster, skapa medvetenhet och utveckla språket utifrån miljön som barnet befinner sig i (Bruce, Ivarsson, Svensson & Sventelius 2016).

Agneta Jonsson (2016) universitetslektor i barn- och ungdomsvetenskap vid Högskolan Kristianstad framhäver i artikeln "Förskollärares kommunikation med de yngsta barnen i förskolan: med fokus på kvalitativa skillnader i hur ett innehåll kommuniceras" språkets betydelse och pedagogens förhållningsätt. Jonssons kvalitativa studie innefattade videoobservationer. Studien genomfördes hos verksamma förskollärare i småbarnsgrupp där barnen är ett till tre år gamla. Jonsson (2016) betonar att pedagogens sätt att kommunicera med barnen i förskolan är avgörande faktorer för barns lärande. Hon hävdar vidare att språket är människors viktigaste artefakt för att kunna kommunicera, reflektera och utvecklas i samspel med omgivningen. Språkutvecklingen börjar ske systematiskt hos de flesta barnen i treårsålder då de kan förstå, uttrycka sig och ingå i en enklare konversation med individer i omgivningen.

2.1. Läs- och skrivutveckling

Lindö (2009) utgår från det engelska begreppet literacy vilket innebär läs- och skrivförmåga. Literacybegreppet innefattar ett system som består av tecken och symboler som människor har i utgångspunkt vid olika kommunikationer, där barn ska kunna uppfatta information genom exempelvis skriven text eller bild. Literacy handlar om att knäcka den alfabetiska koden samt förstå texter och därefter kunna göra sina egna så kallade texttyper. Barns läs- och skrivutveckling börjar utvecklas långt innan barn börjar i skolan. Danielsson (2013) hävdar

även att det är viktigt för barn att utveckla multimodal litteracitet. Pedagoger ska skapa situationer där barnen på olika sätt kan få möjlighet att hantera och bli medvetna om olika uttrycksformer i texter.

Tidigare forskning lyfter begreppet emergent literacy för att beskriva barns tidiga språk, läs- och skrivutveckling. Detta innebär att de yngre barnen ingår i en lärprocess genom olika sociala miljöer som de möter i vardagen. Dessa sammanhang där skriftspråket synliggörs innefattar bland annat språk, symboler och gester som baseras på barns tidiga erfarenheter, där barn i olika samspel med andra individer lär och utvecklas. Barn möter olika literacyvärldar i omgivningen som ger en möjlighet att utveckla sin litteracitet. Litteracyhändelser som barn möter varierar beroende på vilken miljö de befinner sig i. I vissa miljöer stimuleras barn till spontana aktiviteter så som tal och skrift. I andra miljöer möter barn olika textmiljöer i olika sammanhang, så som ett besök på Liseberg, fotbollsarenan etcetera. Emergent literacy är alltså processen och vägen till skriftspråklighet, literacy (Barton 2007; Norling 2015; Lindö 2009). Hemmiljöer med många och varierade literacyhändelser kan göra att barnet får motivation till läsning. När literacy i hemmet praktiseras innebär det att barnet blir uppmuntrad hemifrån av vårdnadshavare och har möjlighet att använda sig av läsning i olika former så som böcker, massmedier etcetera. Barn kan få motivation genom att vårdnadshavare aktivt engagerar sig i barnets läsinlärning genom att den vuxne läser för barnet eller att lyssna när barnet läser högt för den vuxne. Det är viktigt att vårdnadshavare arbetar med literacy i hemmet tillsammans med sina barn. För att främja literacy i hemmet är det viktigt att pedagogen finns till hjälp för vårdnadshavaren genom samarbete. Pedagogerna ska vägleda vårdnadshavarna så att de tillsammans med sina barn effektivt kan jobba med literacy i hemmet (Baker 2003; Yin-kum 2008).

Redan under 1980 talet förekom användningen av digitala verktyg i skolor. Digitala verktyg sattes in för att göra verksamheterna mer effektiva och produktiva i syfte att skapa mer engagerade lärandesituationer. Likaså förbereddes den yngre generationen för kommande lärande och yrkesliv där användningen av digitala verktyg implementerades (Cuban 2001). I slutet av 1990-talet och i början av 2000-talet blev datorn mer vanlig i svenska förskolor. Datorn sågs som ett redskap för lärande. Användandet av datorn skulle ge eleverna bättre förutsättningar för att lära sig med hjälp av den nya tekniken (Ljung-Djärf & Tullgren 2009).

I den nya läroplanen för förskolan nämns informations- och kommunikationsteknik där barn ska få använda digitala verktyg för att utveckla sitt kunnande om dessa, genom att få tillgång till det i lärandesituationer. Norges skolmyndighet införde begreppet digital kompetens för flera

år sedan och begreppet innebär att barn ska kunna använda sig av digital kompetens och ha det som en baskunskap när de går ut grundskolan (Skolverket 2018; Forsling 2011). Selander (2017) pekar på den nya tekniken används var som helst i omgivningen genom bland annat kommunikation. Han anser att om skolan inte hade använt sig av digitalisering skulle det vara konstigt. Eftersom barn föds in i det digitaliserade samhället som finns idag, kan de redan som små individer enkelt hantera en Ipad eller annat digitalt verktyg. Förskoleverksamheten ska utifrån läroplanen uppfylla de mål som lyfts kring digitalisering och därför är det viktigt att pedagogerna stimulerar barnen när det gäller digitalisering redan när barnen är som yngst (Bruce & Riddersporre 2019). Kjällander (2019) understryker däremot att pedagoger behöver ha kännedom om barns förhöjda stillasittande när de använder digitala verktyg som lärplattan. Hon betonar även att barn som använder sig av digitala verktyg ska få chans att välja vad de vill arbeta med. Det kan innebära att barn väljer att lyssna på digitala sagor eller spela ett spel. Kjällander (2016) pekar på i sin studie "Plattan i mattan" att pedagoger är minst lika viktiga medforskare i arbetet med lärplattan och att det är pedagogens ansvar att se till att barnen får välutformade appar av kvalité.

2.2. Språkutveckling

Idag är allt fler förskolor mångkulturella på grund av det heterogena samhället i Sverige. Begreppet mångfald är en definition av samhällets tillstånd, vilket innebär att medborgare har olika etniska, kulturella, religiösa bakgrunder (Lunneblad 2013). Det är således viktigt att förskolan lägger mycket fokus på alla barns språkutveckling i svenska, oberoende om de har det svenska språket till grund eller ett annat modersmål. Vidare ska barnen med ett annat modersmål få möjlighet att utvecklas i sitt hemspråk. Det är viktigt att barns flerspråkighet stimuleras för att skapa goda förutsättningar för barnets skolresultat (Walk, Matsuo & Giovanoni 2015). Pedagoger ska uppmärksamma barns olika kunskaper och ta tillvara på de olika kulturer och erfarenheter som barnen har med sig. Detta ska utgöra grunden för barns språkliga och kommunikativa utveckling i arbete med olika teman och verktyg för lärande (Fredriksson & Lindgren Eneflo 2019; Skolverket 2018; Utbildningsdepartementet 2010).

Scheele, Leseman och Mayo (2010) understryker att barn som är tvåspråkiga möjligtvis kan vara sena i sin språkutveckling. De får möta sitt modersmål respektive svenska språket parallellt, medan de barn som har det svenska språket som modersmål, möts av ett och samma språk och tilltal dagligen. Svensson (2012) hävdar vidare att barn som inte får använda ett språk tillräckligt mycket, kan få det svårare att utveckla ordförrådet i senare år. Ladberg (2008) betonar möjliga hinder i kommunikationen som kan uppstå i förskolan genom att barnen

möjligtvis kan tappa tråden. Barnen kan ha svårt att förstå vad pedagogen menar i olika sammanhang om de flesta begrepp är nya för barnet. Har barnet brister av en automatiserad förståelse av det nya språket kan det bli svårare att förstå helheten och innebörder av olika meningar. Förskolläraren behöver ta hänsyn till alla barn förstår innebörden av lärandet genom att inte ha för högt tempo. Forskning visar även att flerspråkighet ses som en tillgång när barn ska utveckla sina språk. För att flerspråkigheten ska ses som en tillgång är det viktigt att pedagogen ger barnen möjlighet att i verksamheten utveckla de språk barnet besitter (Walk et.al 2015).

2.3. Språkutvecklingstrappa

Språk och kommunikation är något barn börjar använda redan som spädbarn där de söker gemenskap, delaktighet och vill uttrycka sig. Språkutveckling kan förklaras i olika stadier, där barns tidiga utveckling beskrivs utifrån en modell som kallas för ”språkutvecklingstrappa”. I det första steget förklaras barns vilja att delta genom att använda sig av joller samt samspel genom mimik och kroppsspråk. I det andra steget utforskar barnet sin omvärld och upptäcker nya begrepp och ord, vilket följs vidare i det tredje steget där barn kan använda sig av de inlärdade begreppen genom att utveckla språkljud och grammatik. I det fjärde steget bemästrar barnet språk genom metatänkande, ett medvetandegörande genom att plocka ihop och isär ord för att få förståelse av innebörden av ord och meningar, exempelvis jordgubbe – jord - gubbe. Det slutliga steget i modellen är utveckling av skriftspråkighet. Detta innebär ett stöd för minnet och ett komplement för kommunikation, genom skrift som kan ske på olika sätt. Modellen kan vara ett redskap och stöd till det medvetna och möjliggörande pedagogiska arbetet för en ökad insikt i barnens språkutveckling (Bruce et al. 2016).

2.4. Lärandemiljö

Mening och kunskap uppstår i socialt sammanhang där pedagog och barn genom kunskapsutbytet kan ta lärdom från varandra.

För att ett barn ska kunna utvecklas på bästa sätt är det viktigt att pedagogerna har kunskap och är medvetna om det som ska läras ut samt ha ett relevant innehåll. Lärandemiljön behöver planeras medvetet av pedagogerna för att skapa anpassade miljöer och lärandesituationer, där barnen ska kunna få en stimulerande lärandemiljö för angenäm språkutveckling. Pedagogen ska anpassa och färdigställa relevant material efter barngruppens intresse och färdigheter för att skapa en rik och språkutvecklande miljö. Genom att pedagogen är engagerad kan barn och

pedagoger ta lärdom av varandra i lärandesituationer (Svensson 2012; Ahlskog-Björkman 2014).

För att barn ska ges möjlighet att utveckla en god språkutveckling behöver de möta variationsrikt språk för att kunna skapa ett utvidgat ordförråd. Pedagogerna ska särskilt uppmärksamma de barn som inte tar initiativ till att utforska språket på egen hand. Pedagogerna ska motivera och stimulera barnens nyfikenhet på de språk barnen möter i verksamheten genom att anpassa och utforma aktiviteter som främjar barnens språkutveckling. Genuina och öppna frågor ska i detta fall förekomma där pedagoger upprepar och bekräftar barnets utsagor. I samtal med barnen ska även ett varierat ordförråd används för att skapa möjlighet för utveckling i olika ämnen. Pedagogerna ska stödja barnen i samtal för att främja och uppmuntra barnens förmåga att utveckla sina tankar och föra resonemang, genom att möta varje individ i förhållande till dess utvecklingsnivå (Svensson 2012). Det är viktigt att barnet redan i tidig ålder får utvecklas språkligt i stimulerande miljö, för att i senare skolår uppfylla kunskapskraven som exempelvis krävs i ämnet svenska. Ladberg (2008) betonar att språket är ett viktigt redskap för tänkande och inläring.

Barnets sociala kompetens är vidare viktig i leken och andra vardagliga situationer för att kunna samspela med barn och vuxna. Barnets språkliga kompetens möjliggör och underlättar kommunikationen i leksituationer där barnen kommunicerar på olika sätt. Lek och språkutveckling går hand i hand genom att barn kommunicerar genom att de lyssnar, förstår, talar och formulerar sig under lekens gång. Att ingå i olika sociala sammanhang främjar språkutvecklingen, där även barns språkliga förmåga främjar exempelvis lekens funktion som barn dagligen möter i förskola och skola (Sjöberg 2018). Det barn lär i förskolan och i övriga vardagssituationer, bär de med sig som erfarenhet hela livet. Barnets insamlade erfarenheter är viktiga och har en inverkan på barnets utveckling senare i livet (Ahlskog-Björkman 2014).

3. Teoretiskt perspektiv

I detta avsnitt redogörs två valda teoretiska utgångspunkter som använts i studien för att tolka och analysera resultatet. Först redovisas sociokulturell teori, därefter det socialsemiotiska multimodala perspektivet.

3.1. Sociokulturell teori

För att analysera hur utveckling och lärande sker, används det sociokulturella perspektivet som utgångspunkt i studien. Lev Semënovic Vygotskij var psykolog och en viktig förgrundsfigur

inom sociokulturell lärandeteori. Utifrån ett sociokulturellt perspektiv fungerar människan i ett socialt och kulturellt sammanhang där kommunikation i olika skeden äger rum. Kommunikationen är en del av lärandeprocessen där människan upptäcker och skapar kunskap. Teorin utgår från att människan är under en ständig utvecklingsprocess. När barn och vuxna samspelar lär de av och med varandra. Det den lärande ännu inte klarar av på egen hand, men klarar av med hjälp av andra innefattar den så kallade proximala utvecklingszonen. Genom att ta till sig andras kunskap i kommunikationen väljer barnet medvetet vad som är intressant utifrån hur andra ser på världen (Vygotskij 1978; Strandberg 2006; Säljö 2014).

Inom den sociokulturella teorin finns ett centralt perspektiv på lärande där begreppet mediering framhävs. Begreppet mediering innebär att människor utvecklas och lär när de kommer i kontakt med omvärlden genom att använda sig av verktyg och tecken för att kommunicera och utforska omvärlden. Relationen mellan individer och omvärlden är medierad, vilket innebär att vi använder oss av medierade artefakter som hjälper oss att lösa problem, när vi tänker och planerar eller utför en aktivitet. Genom att använda sig av verktyg och tecken som exempelvis finns i lärplattan möjliggörs yttre aktiviteter som sker tillsammans med andra individer i olika kulturella miljöer. Vidare är det utifrån dessa miljöer som inre tankearbeten sker. På så sätt bidrar det till ett lärande och meningsskapande utifrån de interaktioner människan ingår i vid olika sociala sammanhang och använder sig av olika artefakter (Strandberg 2006).

Säljö (2014) lyfter även det kulturpsykologiska perspektivet vilket innebär människans sätt att tillägna sig kunskap genom olika kulturella aktiviteter, samt hur människan väljer att förstå och handla med redskap.

3.2. Socialsemiotiskt multimodalt perspektiv

Det socialsemiotiska perspektivet ses som en kommunikationsteori. Socialsemiotisk teori inkluderar alla de resurser som kan användas i kommunikation.

Att kommunicera med flera olika uttrycksformer innefattar vidgat textbegrepp. Det handlar om att begreppet text kan ha olika framställningsformer, modaliteter. Vidare kan de olika framställningsformer utgöra en helhet som bidrar till multimodala texter. Dessa texter avser bland annat pappersbaserad text som innehåller bilder samt den digitala teknikens möjlighet till kommunikationskombination i form av text, bild och ljud eller rörliga bilder (Danielsson 2013). Multimodal kommunikation är ett vidgat sätt att förmedla budskap på, där kunskap uppstår genom att människor handlar och kommunicera på olika sätt (Rostvall & Selander 2010).

Det multimodala perspektivet på text och textanvändning har kombinerats med olika teoretiska perspektiv, det socialsemiotiska perspektivet är ett av dem. Perspektivet har sitt ursprung i semiotiken som innefattar en systematisk undersökning av teckenanvändning för att skapa mening (Danielsson 2013). Det socialsemiotiska multimodala perspektivet talar om meningsskapandet som människor skapar med hjälp av tecken. De forskare som utgår från denna teori om kommunikation och lärande hävdar att denna handling är situerad vilket innebär att lärandet äger rum i kulturella kontexter, rum och platser. Att skapa mening med tecken förekommer endast i olika situationer där tecken i sammanhanget får en betydelse. Ett centralt begrepp som benämns inom det semiotiska perspektivet är semiotisk resurs. Detta innefattar de handlingar som görs och de artefakter som används av människan för att kommunicera, skapa mening och få förståelse för omvärlden. När tecken får en kulturell betydelse och utgör en multimodal helhet bildas semiotiska modaliteter (van Leeuwen 2005). Genom användningen av de olika tecken och teckensystem som finns tillgängliga ökas människans förståelse och därmed binds individer och kultur samman. Vid kunskapsbildning är de kommunikativa redskapen avgörande för lärande (Rostvall & Selander 2010).

Valet av dessa två teoretiska perspektiv ansågs vara viktiga för denna studie, då vi ville ta reda på pedagogernas berättelser kring hur de utformar lärandesituationer. I verksamheten ser vi att samspel och kommunikation är en viktig faktor för lärandet, som sker mellan barn och pedagog. Därför har vi valt att förhålla oss till det sociokulturella – och det socialsemiotiska multimodala perspektivet.

4. Metod och bearbetning av empiri

Detta avsnitt redogör för val av kvalitativ ansats, där semistrukturerade intervjuer används för datainsamling. I kapitlet redogörs för studiens urval, genomförande, pilotundersökning, bearbetning av data, och reflektioner om trovärdighet och forskningsetik avslutar det.

4.1. Metodval

Undersökningen förhåller sig till kvalitativ ansats och motsvarar småskalig forskning. Studien riktar sig till en mindre grupp människor där undersökningen lägger vikt på ord vid datainsamling och analys, till skillnad från kvantitativ metod som inriktar sig på större antal och kvantiteter. Genom att använda sig av kvalitativ metod vill forskaren vara ”nära data” för att ha en detaljerad kännedom om det som studeras. Kvalitativ metod har valts för att ta reda på hur pedagoger uppfattar och tolkar sin omvärld. För att genomföra studien sker datainsamlingen

med hjälp av semistrukturerade intervjuer och ljudinspelning. Denscombe (2016) påtalar att användning av ljudinspelning kan vara till fördel när studiens material slutligen ska analyseras. Utifrån pedagogernas berättelser i studien erhålls en inblick i hur pedagogerna arbetar med lärplattan och lärandeappen Polyglutt. Således ska nya aspekter inom valt ämnesområde upptäckas (Denscombe 2016; Bryman 2018).

4.2. Semistrukturerade intervjuer

I denna studie har semistrukturerad intervju valts vilket innebär att skribenterna är förberedda med en lista om ämnen och frågor som ska behandlas under intervjutillfället. Det som kännetecknar denna typ av intervju är forskarens flexibilitet i förhållande till ämnets ordningsföljd med utrymme för diskussion. Vid semistrukturerade intervjuer har informanterna möjlighet till mer utförliga svar genom öppna frågor. Denscombe (2016) lyfter även fördelen med användning av intervjuer då studien kan ge underlag för en mer djupgående och detaljerad data. Genom användning av intervjumetoden vid studien kan ämnen utforskas och frågor kan följas upp och därmed få värdefull och djupgående information. Vid intervjuer finns utrymme för att kontrollera och säkerhetsställa att data blir relevant till det studien har i syfte att undersöka.

4.2.1. Urval

Bryman (2018) betonar att urval innebär både tid, plats och vilka människor som ska ingå i studiens undersökning. Undersökningen genomförs på tre förskolor i södra Skåne. Förskolor har valts med anledning av att förskolorna arbetar med lärandeappen Polyglutt, som inriktar sig på småbarnsavdelningen. Förskollärarna är en relevant målgrupp för studien och har valts av rektorn utifrån studiens kriterier. I studien deltog sex legitimerade förskollärare. Antalet förskollärare valdes för att det skulle vara ett jämt antal informanter samt för att styrka studiens trovärdighet.

4.3. Forskningsetik

Forskningsetiken består av fyra principer som studien behandlar. Dessa principer har följts noggrant för den berörda partens säkerhet. Individer som deltar får inte utsättas för kränkning, fysisk eller psykisk skada i samband med undersökningen (Vetenskapsrådet 2002). Nedan förklaras de fyra principerna:

Informationskravet innebär att deltagarna informeras om forskningens syfte och tillvägagångssätt, samt att studien är anonym. Skribenterna är enligt denna princip skyldig att

skydda dem som ställer upp i undersökningen. *Samtyckeskravet* syftar till att informanterna själva får bestämma deltagandet och får när som helst avbryta det. En informant får aldrig tvingas till att delta i en studie. Ett samtycke behöver vara skriftligt skrivet. Ett påskrivet papper innebär en överenskommelse, som betraktar att den berörda informanten tagit del av vad studien har i syfte att undersöka. Dock är samtycket inget avtal som säger att informanten är bunden till undersökningen. Skribenten får på så sätt ett skydd mot eventuella anklagelser som kan uppstå under studiens gång. *Konfidentialitetskravet* innebär att informanterna får sina personuppgifter, identitet- och integritet skyddade under studiens gång. Skribenterna ska vara öppna mot informanterna med att de exempelvis kommer samla in data i syfte att undersöka valt ämne för studiens ändamål. *Nyttjandekravet* avslutar och innebär att insamlat material endast används i studiens syfte och ändamål. När studien är genomförd kommer all införskaffade data att makuleras (Denscombe 2016).

4.4. Trovärdighet

Denscombe (2016) lyfter begreppet validitet vilket innebär att studien har undersökt vad den var avsedd för. Studiens trovärdighet kan påverkas eftersom intervjuer baseras på vad informanten förmedlar. Studien har pedagogernas tolkningar som utgångspunkt, vilket innebär att det finns möjlighet att studiens resultat kan påverkas, beroende hur pedagogerna tolkat frågorna. Vidare kan informanten ändra svaren för att anpassa dem utifrån vad de tror att vi skribenter förväntar oss (Denscombe 2016). Informationen som förmedlas behöver därmed inte stämma överens med vad informanten gör i verkligheten. Skribenterna och övriga individer som tar del av studien ska ha i åtanke om validiteten i data uppnås eller anses vara trovärdig. För att undanta detta har vi som intervjuare hållit oss neutrala, flexibla och lyhörda för att skapa en atmosfär där informanten känner sig bekväm för att svara ärligt på frågorna. Reliabilitet avser huruvida resultat från genomförd studie kan genomföras igen av andra personer genom att använda samma mätinstrument och komma fram till samma resultat. Uppnås detta har studien i sin tur hög reliabilitet (Alvehus 2013). Denna kvalitativa forskning inriktar sig på småskaliga studier som innefattar få fall och deltagare, vilket ger upphov till frågor om generaliserbarhet. När en studie anses vara generaliserbar ska det gå att se förhållanden mellan olika studier och hitta mönster mellan liknande fall. För att vidare ta ställning till sannolikheten och huruvida typiska fallen är (Denscombe 2016).

4.5. Pilotundersökning

Intervjufrågorna genomfördes i ett första skede genom en pilotundersökning vilket innebär att frågorna testades på en legitimerad förskollärare som inte deltog i studien. Undersökningen genomfördes för att säkerhetsställa att intervjufrågorna var relevanta, för att de sedan skulle genomföras och besvaras av forskningens valda informanter. Detta gjordes i syfte att frågorna skulle få hög kvalitet (Denscombe 2016).

I pilotundersökningen lästes frågorna upp efter varandra med rum för diskussion. När pedagogen inte förstod enstaka frågor, diskuterades innebörden. I nästa skede granskades frågorna och ändringar gjordes i intervjuformuläret. Frågorna skrevs fram tydligare med indelning och omformulering. Pilotundersökningen gav skribenterna en inblick på hur intervjuerna kunde utformas och blev därmed till hjälp för att ge den semistrukturerade intervjun en bättre kvalitet. Intervjufrågorna kunde avgränsas och specificeras för att få ett ännu tydligare syfte samt kunde vissa frågor tas bort för att lägga till andra relevanta frågor för kommande resultat.

4.6. Genomförande

För att kunna genomföra studien på berörda förskolor kontaktade vi rektorn för att informera om studiens innehåll, bakgrund och syfte genom mejl. Vidare informerades de berörda förskollärarna om studiens innehåll av rektorn. När deltagandet beviljades av förskollärarna skickades missiv- och samtyckesbrev till rektor som förskollärarna sedan fick skriva under för deltagande. Missiv- och samtyckesbrev är till för att den berörda parten ska få information om studiens innebörd samt vad deltagandet går ut på och vilka rättigheter parten har.

Materialval vid datainsamling bestod av; anteckningsblock, penna och ljudinspelare. För att undersöka ljudinspelarens funktion testades den innan genomförandet. Tillvägagångssätt för insamling av data har genomförts genom intervjufrågor där informanterna intervjuades en i taget. Intervjuerna hade ett tidsspänn på cirka 30–40 minuter där båda författarna deltog. Intervjuprocessen indelades i olika ansvarsområden där den ena intervjuade och den andra dokumenterade. Vid nästkommande intervju byttes uppgifterna så att båda fick testa och delta i båda delarna. Under intervjuerna hjälptes båda åt genom att flika in, diskutera och förklara om det behövdes.

Genom att båda skribenterna deltar under intervjuerna underlättas processen av datainsamling, dock finns det risk för att informanten känner sig osäker eller besvärad, vilket har tagits hänsyn till i studien. För att undvika besvärande situationer har informanterna blivit informerade kring

processen (Denscombe 2016). Under intervjuerna satt vi vid ett runt bord där vi placerade oss i form av en triangel för att skapa så neutralt förhållande mellan de olika parterna, intervjuare och informant.

Allt insamlat material transkriberades och deltagarnas namn fingerades. Två intervjuer genomfördes per dag och transkriberades därefter med hjälp av en transkriberingsnyckel³. Studiens insamlade data granskades, sammanställdes och kategoriserades med hjälp av kodning. Först markerades det viktiga begreppen och meningar i de olika svaren, därefter markerades insamlat material med olika markeringspennor för att slutligen finna mönster i resultatet. Materialet analyserades vidare utifrån valda kategorier.

Studiens insamlade material överfördes på ett USB-minne och raderades från ljudinspelaren. Materialet utifrån de genomförda intervjuerna förvarades på en säker plats av säkerhetsskäl. Efter genomförd studie makuleras all data som använts i studiens undersökningsprocess.

5. Redovisning av resultat

Informanterna som deltagit i studien har arbetat i förskolans verksamhet som förskollärare mellan två till fyrtio år, där pedagogerna har använt lärplattan mellan två till åtta år. Utifrån intervjun visade det sig att pedagogerna hade en kännedom kring Polyglutt sedan drygt två år.

Efter genomförda intervjuer sammanställdes pedagogernas svar först utifrån vad som ansågs vara det viktiga i svaren. Vidare letades likheter och skillnader fram genom att markera svaren med olika markeringspennor, för att hitta mönster och slutligen kunna utgå från sju valda kategorier: Polyglutts egenskaper inleder resultatkapitlet, vidare redovisas pedagogens arbete med flerspråkighet, pedagogernas arbete utifrån planerade och spontana aktiviteter, uppföljningsarbete av lässtunder, vidareutveckling av lärandesituationer samt lärmiljö och begränsningar i arbetet med lärplattan och Polyglutt.

Informanterna har avkodats inför studiens resultat och skrivits fram med hjälp av följande fingerade namn där *P* står för pedagog och taltecken för de olika pedagogerna: *P1*, *P2*, *P3*, *P4*, *P5*, *P6*.

³ Se bilaga 4

5.1. Polyglutts egenskaper

I resultatet visar informanternas svar en variation när det gäller resonemangen om fördelarna med att använda Polyglutt i verksamheten. Det finns ett samband i intervjuvaren där det poängteras att det finns många olika språk som pedagoger och barn kan ta del av. Språken som användes mest var svenska, arabiska och ungerska.

Vidare lyfts tillgängligheten av andra språk i lärandeappen som en fördel för barn som har ett annat modersmål än svenska. P1 visar i resultatet att appen anses enkel och lättillgänglig och att pedagogen uppfattar appen som användarvänlig, vilket innebär att barnen lätt kan hantera den själva. Barnen kan vidare efterfråga en bok som inte finns i bokhyllan som kan letas upp i Polyglutt. Vidare betonar P2 att barnen kan få tillgång till böcker på ett annat sätt än att gå till biblioteket:

Ja det är stor fördel att det finns möjlighet att söka på olika språk. Vi ska ju jobba med barns modersmål, även om det inte är vårt modersmål, och då har vi Polyglutt som hjälp tycker jag. Sen är det ju, vi läser väldigt mycket vanliga böcker här också, sen är det väldigt mycket att gå till biblioteket. Men på Polyglutt kan de ändå sitta och leta själva [...]

Pedagogerna hävdar ovan att det finns möjlighet att arbeta med flerspråkighet i förskolans verksamhet genom Polyglutt. Pedagogerna ser appen som en fördel och om de skulle behöva lyfta någonting som var mindre bra, skulle det i så fall vara att det fattas böcker på vissa språk som de planerat att arbeta med.

P3 är en av de sex informanterna som hävdar att Polyglutt inte bara är en digital app med böcker utan även en app där det finns möjlighet att använda fingrarna för att interagera. Pedagogen lyfter även fram fördelen med att via appen kunna höra olika berättarröster. Det går att ha på och stänga av självbläddring, det finns även möjlighet att stänga av ljudet så att läsaren själv kan läsa och bläddra som i en vanlig bok. Dock har P6 uppmärksammat att berättarrösterna är entoniga. P6 uttrycker sig under intervjun på detta sätt:

[...] En sak jag till tänker på är att en del av berättarrösterna är entoniga och då väljer jag själv att läsa sagan med mer inlevelse och tonfall. När

du läser boken själv kan du välja läshastighet själv, du har möjlighet att stoppa på ett annat sätt och prata med barnen om det de har funderingar över och diskutera med barnen ”vad kan detta betyda”?

P1 och P4 är två av sex informanter som lyfter fördelen med att kunna använda sig av projicering på väggen med hjälp av Polyglutt. Båda pedagogerna uttrycker vikten av att de tillsammans kan sitta, lyssna, läsa och se bilderna på storbild. P4 uttrycker att barngrupperna är stora och att soffan är liten. Det är därför enklare att projicera upp sagan på väggen där alla kan sitta och läsa tillsammans vilket ansågs som en fördel.

Alla pedagoger hävdar att barnen inte riktigt klarar av att använda lärplattan på egen hand då de är för små. Pedagogerna berättar under intervjun att böckerna ibland har lite längre uppehåll mellan pausen och fortsättningen, båda sidorna kommer upp på samma gång så ibland blir det lite långt mellan paus och fortsättning av boken. De betonar att barnen inte lyssnar färdigt på boken utan bläddrar gärna vidare. P2 uttrycker såhär gällande barns användning av Polyglutt:

Man får vara medveten att man inte sätter barnen så att de bara sitter och trycker. Jag tycker att, använder man Polyglutt ska man lyssna på en bok. Det ska inte bara vara massor med flippande (drar med fingrarna mot bordet). Barnen ska lära sig att en bok lyssnar man färdigt på och då är det viktigt att vi som pedagoger sitter med och visar och lär dem hur appen ska hanteras.

5.2. Arbete med flerspråkighet

Flerspråkigheten framhålls genom ett varierat arbetssätt där pedagogernas användning av Polyglutt skiljer sig till viss del, när de skapar lärandesammanhang med barn som har ett annat modersmål. Fyra av sex pedagoger arbetar enskilt med barn, de två resterande pedagoger arbetar i barngrupper. När pedagogerna sitter med ett enskilt barn och arbetar får barnet möjlighet att utforska appen på egen hand. Barnet får oftast välja vilken bok de har i önskemål att lyssna på. P1 är en av de fyra pedagoger som lyfter att hon som pedagog väljer en bok utifrån aktuellt tema eller projekt som barnet får lyssna på. P2 hjälper barnen att göra bokvalet när de ska lyssna på sitt modersmål. Vidare skiljer sig pedagog P3 i sitt arbetssätt gentemot de andra fem pedagogerna:

Man kan börja läsa en bok på barnets modersmål, och sedan kan man läsa det på svenska också. Ibland hinner man höra den på arabiska eftersom ibland är det så lång tid emellan det de säger då hinner man även läsa det på svenska under tiden [...] ibland hinner man om det är kortare texter. Barnet får sitt modersmål genom Polyglutt men får även hjälp av vår resurspersonal som talar barnets språk och kan läsa för barnet. Barnet får därmed det på många olika sätt. Vi har fördel med att få lite extra hjälp där.

P6 och P4 är två av de sex pedagogerna som arbetar i grupp och använder sig av det svenska språket, där emot kunde P6 ibland använda sig av ett annat modersmål än svenska. P6 förklarar nedan sitt arbetssätt så här:

Genom att projicera upp boken på väggen kan fler vara med och titta. Det har varit någon gång att man valt en bok på till exempel på arabiskan, att det får höra det arabiska först och sedan läser jag boken på svenska. Dem får höra båda språken och det är rätt så bra att barnen får ta del av andras språk. Även om man inte kan ett annat språk lyfts mångfalden upp, man visar barnen att det är så vårt samhälle ser ut. Det ska inte bli något konstigt utan att man gör saker positivt, man tillför och hjälper varandra på olika sätt.

P4 använder endast det svenska språket då barnen i barngruppen är ett till tre år och pedagogen uttrycker att de inte känt sig bekväma med att använda ett annat språk än svenska vid läsning med hjälp av Polyglutt. Pedagogen visar barnen enklare sagor på svenska och genom att sedan utgå från den fysiska boken förklarar pedagogen ytterligare kring den. Däremot berättar pedagogen att de jobbar på ett annat sätt när de arbetar med flerspråkighet. Hon berättar för vårdnadshavarna vad de har pratat om under dagen och utifrån lässtunder. På detta sätt inkluderas barnets modersmål utifrån vad som försiggår i förskolan genom att ta det vidare till hemmet.

5.3. Planerade och spontana aktiviteter med Polyglutt

Pedagogerna lyfter planerade och spontana aktiviteter med Polyglutt. Vidare framträder det i resultatet hur pedagogerna arbetar och använder olika uttrycksformer i olika lärandesituationer. Fyra av sex pedagoger är väl medvetna om de uttrycksformer som förmedlas i lärandeappen. Det två resterande pedagoger uppfattar vi som mindre medvetna då de visar osäkerhet kring lärandeappens uttrycksformer vid intervjun. En av de medvetna pedagogerna berättar om en bok i Polyglutt som går att interagera med genom att använda fingrarna för att trycka på skärmen och på så sätt följa sagan. Vidare lyfter pedagogen att det finns ett antal sånger som går att ta del av. P6 beskriver vidare en annan uttrycksform:

En ny bok kom häromdagen i form av ”rebus” där texten om imse vimse spindel (Sjunger*) [...] där markeras orden samtidigt när man sjunger. Förstår man inte texten kan man se på bilden och kombinationen med tecken vad som menas, exempelvis imse vimse spindel klättrar upp för trån (Sjunger*) där var det en pil upp som visade att spindeln klättrar upp.

P3, P4 och P6 är tre av sex pedagoger som skapar planerade aktiviteter utifrån ett syfte med hjälp av Polyglutt, genom varierande barngrupper. P3 och P4 utgör dessa aktiviteter genom att läsa böcker som har med deras tema att göra och arbetar vidare med det utifrån att skriva ut QR-koder. Vidare har P3 arbetat med flanosagor genom Polyglutt. P6 uttrycker vidare att de arbetar utifrån barnens intresse. Har barnen visat mycket intresse för spindlar letar pedagog och barn upp en bok i Polyglutt.

Polyglutt har böcker om spindlar som man kan projicera upp den på väggen och så har några av barnen börjat att måla spindlar med färg på papper. Man skulle kunna ta det vidare, vi pratade om trolldeg, att skapa egna spindlar. Detta gör vi för att belysa spindeln på olika sätt, man skapar det man ser och med hjälp av Polyglutt. (P6)

De pedagoger som utgår från spontana aktiviteter är P2, P1 och P5. Den första pedagogen använder Polyglutt som hjälp för de barn som inte har svenska som modersmål. Den andra pedagogen använder Polyglutt för spontana aktiviteter och använder ofta appen som ett

hjälpmedel för sagostunder. P2 samt P5 är två av pedagogerna som har tankar kring användningen av Polyglutt vilket skiljer sig en aning från P1, då de lägger tonvikten på det enskilda lärandesammanhanget i spontana aktiviteter. P2 betonar att pedagogen kan flika in med svenska ord och meningar när man lyssnar på en bok på ett annat modersmål. Detta kan göras utifrån sammanhanget, bilderna eller om pedagogen läst eller lyssnat på den svenska boken tidigare. P5 beskriver vidare hennes tillvägagångssätt:

Man kan lägga till ord, och man kan gå tillbaka, ”men tänkte du på den figuren”. Sedan att man kan gå vidare lite mer när man sitter enskilt med ett barn. När man då istället har det på väggen då går de bara vidare, då får man inte samma känsla där, matas det bara vidare. Det blir mer kommunikation när man sitter med ett barn enskilt.

Fyra av sex pedagoger berättar att bokvalet görs oftast av en vuxna men barnen får även inflytande när bokvalet görs. Resultatet visar att det är viktigt att man som pedagog utgår ifrån barnens intresse i bokvalet för att skapa meningsfulla sammanhang för barnen.

Det är olika [...] ibland när man har samling med de lite äldre barnen kan man visa Polyglutts första sida med alla böcker. Då kan barnet välja själv, ibland är det vi som bestämmer för då har vi tänkt att rikta oss mot ett visst mål. Det är lite olika, det är både vi och barnen. (P4)

Utifrån intervjuerna visar två av sex pedagoger att de inte planerar inför aktiviteter, utan det sker mer spontant när barnen exempelvis ber om Polyglutt. Dock visar P6, P3, P2 och P4 att de planerar inför aktivitet med Polyglutt. P6 understryker att hon planerar utifrån ett syfte och vilka språk som ska lyftas. P6 berättar att det är pedagogerna som bestämmer vilket språk som ska lyftas samt avsikten med det. Två av pedagogerna visar vidare att de planerar inför aktiviteter med Polyglutt genom att de går igenom bokens innehåll som hör till deras tema.

Resultatet visar att pedagogerna använder Polyglutt som mest på förmiddagen eller efter maten. P3 förklarar att under denna tid sover de flesta barnen, vilket gör att det är lite lugnare och då

finns chans att utmana barnen mer. P6 lyfter vidare att Polyglutt används vid alla möjliga tillfällen. Det kan ske i verksamheten när det blir möjligt samt när barnen efterfrågar om den.

Ja, nej det kan vara efter maten efter frukten, eller närsomhelst egentligen. Det finns inget bestämt tillfälle. Barnen har alltid tillgång till lärplattan, och frågar barnen efter den eller om Polyglutt får de använda den. Samtidigt kan barn inte sitta en hel dag med lärplattan, inte ens en halvtimme. Det är därför viktigt med andra lärmiljöer också, att man får in och locka till andra aktiviteter också. (P6)

5.4.1. Uppföljning av lässtunder

Resultatet visar att det är fem av sex pedagoger följer upp lässtunder under eller direkt efter aktiviteten. P5 är en av pedagogerna som under intervjun tyder på att hon inte har fokuserat så mycket på uppföljning med barnen vid lässtunder, när aktiviteten genomfördes med hjälp av Polyglutt. P6, P4 och P1 berättar att de brukar prata med barnen kring bilderna och om vad boken handlar om. P6 diskuterade även ord som barnen hade funderingar kring. P2 hävdar att det går att fånga barnens intresse om de pekar på någonting i boken. Då finns det möjlighet att stanna upp och prata kring det som intresserar dem.

P3 är en av de fem pedagoger som utmärker sig i sitt svar från ovanstående pedagoger, hennes svar tyder på en uppföljning utifrån pedagogiskt arbete. Hon berättar:

Vi brukar utvärdera och så dokumenterar vi. Någon sitter och skriver, det är inte ofta vi filmar men det händer (Skratt*) sedan kan vi utvärdera vad barnen har fastnat för och hur vi ska kunna gå vidare sen.

5.4.2. Vidareutveckling av lärandesituationer

Hälften av pedagogerna berättar att de inte arbetar vidare utifrån lärandesituationer med Polyglutt. De tre övriga pedagoger som arbetar vidare är P3, P6 och P4. Den första pedagogen berättar att hon utifrån barns intressen arbetar vidare med flanosagor för att skapa förståelse på olika sätt vid uppföljningsarbete. P6 berättar vidare hennes tankar kring vidareutvecklingen av lärandesituationer och användandet av olika uttrycksformer. Pedagogen betonar att syftet är att belysa ett område från olika håll. Barnen ska få så möjlighet att möta olika uttrycksformer för

att varje barn lär sig på många olika sätt. Någon kanske lär sig genom att använda händerna, vissa vill lyssna, andra vill se en bild. Pedagogerna utgår från olika uttrycksformer för att kunna möta varje barn på olika sätt. P4 berättar vidare om hur hon tänker om ett visst arbetssätt:

Jag kan ta ett exempel på hur vi jobbade förra terminen. [...] Eftersom Lille lustig och skogens vänner inte finns med i Polyglutt saknar vi det jättemycket. Till skillnad när vi jobbade med Fia och djuren då fanns dessa med i Polyglutt och då använde vi den vanliga boken och Polyglutt. Nu använder vi Lille lustig och skogens vänner i den vanliga boken men det går bra det också när vi inte är så många barn. Vi har vidare funderingar på att fotografera av boken och använda den på det viset med hjälp av bildspel.

P4 arbetar vidare utifrån Polyglutt i andra lärandesituationer genom att i vardagen lyfta meningar från lässtunder med exempelvis *Fia och djuren*. Genom detta arbetssätt kopplar pedagogerna tillbaka till lässtunder med Polyglutt i andra sammanhang. På detta sätt arbetar pedagogerna vidare med hjälp av olika uttrycksformer:

(Lugn ton*) Ja vi har ju försökt att få dem att skapa Lilla lustig. Barnen har fått uttrycka sig med att måla efter att vi lyssnat på boken. Men det är svårt, det är jättesvårt. [...] På några bilder kunde man se ögat, lite sådär. Så för oss blir det kanske att vi leker det istället. Det är vad vi kan göra. Försöka knyta an på ett annat sätt till det lilla barnet, och göra temat synligt på avdelningen så att man kan prata om det.

Resultatet visar att pedagogerna använder lärplattan som ett verktyg för att dokumentera på olika sätt genom fotografi. Pedagogerna använder bilder som ett underlag för att återkoppla till olika aktiviteter. Några av pedagogerna nämner att upptäckterna fortsätter i lärplattan utifrån vad de har hittat ute, det finns därmed möjlighet att fortsätta utforska och diskutera kring dem.

P6 och P4 är två pedagoger som skiljer sig från de fyra övriga pedagogerna, de uttrycker ytterligare arbetet med QR-koder och rörelsepass med hjälp av lärplattan. P4 berättar att de har skapat QR-koder till temat om *Lille lustig och skogens vänner* samt skapat sånger och fakta till temat.

5.5. Lärmiljöer

Resultatet visar att alla pedagoger anpassar lärmiljön genom att välja ett ställe där det är lugnt, samt där barnen kan koncentrera sig för att de ska kunna ta till sig det som är syfte med aktiviteten.

Vi anpassar miljön efter barn, var vi kan sitta och om vi har projektorn igång var det finns tillgång till mörklägning. Man kan tänka på miljön runtomkring, finns det exempelvis något som kan störa, var finns det saker som kan göra att barnen får fokus på annat och inte det som görs.
(P3)

P3 och P6 uttrycker att de är viktigt att ha materialet tillgängligt för att på ett smidigt sätt kunna ta fram det vid situationer. Det kan vara att pedagogen vill göra något med hjälp av rekvisita vid exempelvis sångsamlingar. De små barnen behöver något att fästa ögonen på vid lärandesituationer för att fånga deras intresse. P6 lyfter att när de ska presentera nytt material använder de sig av en resväska som de lägger på golvet, vilket barnen gärna studerar. Genom att anpassa material kan pedagogen locka barnen till nya lärandemiljöer. Genom detta arbetssätt får barnen intresse för det som ska göras i kommande lärandesituationer. Pedagogen sätter ord på vad som finns i väskan i syfte att utveckla eller stimulera barns ordförråd. Genom att sedan utvärdera det som genomförts skapas vidare möjligheter för att anpassa lärandesituationer.

5.6. Begränsningar i arbetet med lärplattan och Polyglutt

Pedagogerna berättar att det kan finnas olika begränsningar vid användandet av lärplattan och lärandeappen Polyglutt i förskolans verksamhet. Två av pedagogerna påpekar att antalet lärplattor som finns i verksamheten kan påverka förutsättningarna för att kunna använda den. Två andra pedagoger lyfter fram den tekniska biten och förutsättningen för att kunna projicera upp Polyglutt på väggen.

Vi hade en intention av att sätta upp sagor på väggen. Vi fick en liten kanon men det blir suddigt när vi sitter nära, de funkar inte med barnen

då den inte går att ställa mitt i rummet för då är barnen där och pillar.

(P2)

Hälften av pedagogerna hävdar att deras olika synvinklar på barns användande av lärplattan och Polyglutt kan påverka utformningen av lärandesituationer med lärplattan i verksamheten. P4 lyfter fram vårdnadshavarnas önskemål kring användandet av lärplattan i förskolans verksamhet. Pedagoger berättar att de får höra från vårdnadshavare att barnen sitter så mycket hemma med lärplattan. Vårdnadshavarna är tacksamma om det inte blir för mycket av det i förskolan. P6 uttrycker sig vidare kring pedagogens inverkan kring användandet av lärplattan:

Ja det kan finnas begränsningar, det kan finnas olika sätt att se på användandet av lärplattan över lag, hur mycket barn ska sitta framför en skärm. Det är mycket diskussioner om detta, om man inte är överens kan det bli begränsning på något sätt.

Alla pedagoger lyfter att det är viktigt att de som pedagoger är närvarande när barnen använder lärplattan eller lärandeappen Polyglutt på egen hand. Vidare lägger fem av sex pedagoger stor vikt på hur betydelsefullt det är att stödja barnens användning av lärplattan, för att hjälpa dem och uppfylla syftet med användandet.

Jag tycker att en vuxen ska vara med dels för att barnen ska lära sig vad en bok är, att man tittar i en bok färdigt, hur man gör det rent praktiskt annars blir det lätt att barnen bara trycker hit och dit. Det är samma med en vanlig bok, då väljer barnen oftast själva och de kan välja många böcker efter varandra men att vi säger att ”nu har du valt den och nu läser vi färdigt denna”. Det är samma med Polyglutt fast det är i lärplattan, det ska vara en mening med att läsa. (P2)

6. Sammanfattande analys av resultat

I detta stycke analyseras studiens resultat utifrån ett socialsemiotiskt multimodalt perspektiv och sociokulturell teori, för att tolka pedagogernas berättelser kring hur de arbetar med lärplattan och Polyglutt på ett övergripande sätt. Analysen innefattar följande kategorier:

pedagogernas planerade aktiviteter med Polyglutt och pedagogernas spontana aktiviteter med Polyglutt avslutar.

6.1. Pedagogernas planerade aktiviteter med Polyglutt

Pedagogerna i studien talar om både planerade och spontana aktiviteter. Hälften av pedagogerna skapar planerade aktiviteter, där de vid få tillfällen lyfte barns olika modersmål. De fokuserade istället på det svenska språket vid aktiviteter i grupp och använde lärandeappen enstaka gånger för att arbeta med flerspråkighet. Vidare lyfter två pedagoger att de läser böcker utifrån tema. Pedagogerna skriver bland annat ut QR-koder utifrån en bok i Polyglutt, skapar flanosagor, projicerar och målar något som de kopplat till sagorna som lästs i verksamheten. Pedagogerna utgår från barnens intresse, för att sedan fortsätta med det i lärplattan och Polyglutt.

Resultatet visar att majoriteten pedagoger är medvetna om hur sagor i Polyglutt förmedlas utifrån olika uttrycksformer vid lärandesituationer med hjälp av lärplattan. Pedagogerna som planerar och utför planerade aktiviteter visar vidare att de är mer medvetna om hur sagor i Polyglutt förmedlas. Det finns möjlighet för pedagogen att förmedla bokens budskap på olika sätt med hjälp av lärplattan. Lärandeappen innehåller olika uttrycksformer så som rebus och sånger utöver bild och text. Lärplattan kan vidare ses som ett verktyg för att exempelvis dokumentera med hjälp av filminspelning för att återkoppla till det aktiviteten handlat om. Forskare som använder sig av det socialsemiotiska multimodala perspektivet utgår från att meningsskapande med tecken och teckensystem är situerade och att de tar plats i olika sociala kontexter. Denna handling förekommer endast i olika situationer där tecken i sammanhanget får en betydelse som exempelvis sagan med rebus. Genom pedagogernas variationsinriktade arbetssätt får barnen möta olika uttrycksformer i Polyglutt vilket innefattar ett vidgat textbegrepp. Textens olika framställningsformer utgör en helhet och bildar multimodala texter genom bild, ljud och rörliga bilder som barn och pedagoger tillsammans kan ta del av (van Leeuwen 2005; Danielsson 2013).

Vidare inkluderar pedagogerna ett variationsinriktat arbetssätt i uppföljningsarbetet, för att vidare stimulera barnen genom att erbjuda olika uttrycksformer i verksamheten. Några av studiens deltagande pedagoger berättar att de efter en sagostund ritat spindeln för att belysa den på olika sätt. Vidare går det att måla och skapa spindeln med trolldag. Pedagogerna möjliggör skapande på olika sätt, där en av pedagogerna även uttrycker att de leker med barnen då de är små. Barnen får genom detta arbetssätt möjlighet att möta och använda olika uttrycksformer

för att förmedla budskap och skapa mening. Det centrala begreppet *mediering* som lyfts inom den sociokulturella teorin syftar till människors utveckling och lärande. Lärprocessen sker i samband med människans användning av verktyg och tecken i sociala sammanhang för att kommunicera, utforska omvärlden och skapa mening, vilket barnen får möjlighet till genom lärandeappen (Strandberg 2006).

Pedagogerna berättar att de anpassar lärmiljön utifrån rum som främjar barns koncentration, genom att välja specifika rum tänker pedagogerna på att det inte ska förekomma saker runtomkring som kan störa aktiviteten. Utifrån begreppet semiotisk resurs innefattar det handlingar som görs med artefakter. Två av pedagogerna resonerar i resultatet om att materialet är en viktig artefakt som används vid lärandesituationer. Barnens intresse och koncentration fångas enklare upp när det används artefakter vid aktiviteter, barnen får vidare möjlighet att skapa förståelse för omvärlden på ett meningsfullt sätt (van Leeuwen 2005).

6.2. Pedagogernas spontana aktiviteter med Polyglutt

Hälften av studiens deltagande pedagoger utgår från spontana aktiviteter och använder Polyglutt som ett hjälpmedel för sagostunder. Dessa aktiviteter synliggörs vidare genom att pedagogerna utformar aktiviteter med enskilda barn när tiden finns eller när barnet tar eget initiativ till att använda Polyglutt.

De pedagoger som utför spontana aktiviteter använde vidare Polyglutt som ett komplement för de barn som inte har det svenska språket som modersmål, till skillnad från de pedagoger som skapade planerade aktiviteter. Pedagogerna väljer att arbeta enskilt med flerspråkiga barn. För att ett barn ska få chans att utveckla det svenska språket parallellt med sitt modersmål är det enskilda mötet med barnet viktigt. När pedagogen sitter enskilt med barnet blir det enklare att förtydliga begrepp och meningar på svenska i samband med lässtunden. Genom att pedagogen fokuserar på interaktion med barnet kan det kopplas till kommunikationens betydelse och den sociokulturella teorin. Lärandeprocessen sker i form av socialt och kulturellt sammanhang där kommunikation i olika skeden äger rum. Kommunikationen är en del av lärandeprocessen där människan upptäcker och skapar kunskap. När pedagogen och barnet samspelar lär de av och med varandra. Om barnet ännu inte kan det svenska språket, kan det främjas genom pedagogens stöd, vilket innefattar den så kallade proximala utvecklingszonen (Strandberg 2006; Säljö 2014).

I resultatet visas det att majoriteten av pedagogerna som deltagit i studien, lägger stor vikt på kommunikationen som sker under och efter bokläsningen genom att fånga upp barnens intresse. På detta sätt får barnen delta i en lärprocess i ett socialt sammanhang (Strandberg 2006; Säljö 2014).

Några av pedagogerna berättar att mängden lärplattor som finns i verksamheten kan begränsa användandet av det digitala verktyget och Polyglutt. Två andra pedagoger ser användandet av Polyglutt vid projicering som en fördel för då kan alla tillsammans se boken på storbild. Pedagogerna hävdar att om denna förutsättning inte finns, blir det i sig en begränsning för användandet av projicering. Pedagogerna påpekar vidare hur olika åsikter vid användandet av lärplattan kan påverka arbetet, utifrån hur ofta verktyget ska användas tillsammans med barnen i verksamheten. En pedagog lyfter särskilt fram vårdnadshavarnas önskemål om att minska användandet av lärplattan i förskolan, då barnen sitter mycket med det hemma. Detta kan leda till att det begränsar förskolans strävansmål. I längden kan det leda till att barnen i förskolan får en begränsad möjlighet att möta multimodala texter genom digitala verktyg (Danielsson 2013).

7. Diskussion

Under detta avsnitt diskuteras resultatet med stöd från tidigare forskning. Utifrån studiens frågeställningar visar resultatet att pedagogerna arbetar med lärplattan och Polyglutt på olika sätt med de små barnen i förskolan. Planerade och spontana aktiviteter visar sig vara utgångspunkten i pedagogernas arbetssätt med Polyglutt.

7.1. Planerade aktiviteter

De pedagoger som planerar inför en aktivitet berättar att de har ett varierat tillvägagångssätt i arbetet med Polyglutt och lärplattan, beroende på barnens behov och intressen.

Däremot inkluderade pedagogerna sällan flerspråkighet i de planerade aktiviteterna då barnen på avdelningen är mellan ett till tre år. Pedagogerna lyfte istället fram att de arbetade med det svenska språket, där de tydligt förklarade bokens innehåll under en lässtund. En pedagog arbetar med barns språk genom att informera vårdnadshavarna om vad de har pratat under lässtunderna. Genom att informera vårdnadshavarna om vad som sker i förskolan blir de delaktiga i barnets utveckling. Genom att ta vidare aktiviteter i hemmet kan vårdnadshavaren stärka barnets upplevelse från förskolan. Samarbetet som sker mellan förskola och hem leder till att pedagogen inkluderar barns modersmål på ett annat sätt än genom enbart läsning i verksamheten. Scheele et.al (2010) påpekar att barn som är flerspråkiga kan vara försenade i

sin språkutveckling, då de får höra de respektive språken parallellt, till skillnad från de barnen som endast har det svenska språket att utgå från. Walk et.al (2015) betonar att barn behöver få möjlighet att utveckla sina språkliga kunskaper för att flerspråkigheten ska ses som en fördel för barns utveckling, vilket pedagogen möjliggör genom att samarbeta med vårdnadshavarna. Genom att vårdnadshavare blir delaktig i barnets erfarenheter i samband med läsning kan vårdnadshavaren engagera sig kring det genom att diskutera och läsa med barnet i hemmet. Pedagogen ska på så sätt kunna vägleda vårdnadshavarna till ett fortsatt arbete för att främja barnets litteracitet (Baker 2003; Yin Kum 2008).

Det visar sig även att de pedagoger som skapar planerade lärandesammanhang, även säger sig arbeta vidare med Polyglutt i andra lärandesituationer. Rostvall och Selander (2010) lyfter multimodalt kommunikation som ett vidgat sätt att förmedla budskap på där pedagog och barn kan ta lärdom av varandra när de kommunicerar. Utifrån redovisat resultat kan man se att några av pedagogerna använder olika uttrycksformer för vidareutveckling av lärandesituationer, där barnen får möjlighet att uttrycka och utforska på olika sätt. Barnen har exempelvis fått möjlighet till att skapa, genom att rita något utifrån bokens innehåll. Vidare har pedagogerna tillsammans med barnen skapat flanosagor samt har en av pedagogerna lyft att de lekt med barnen, för att de är små. Sjöberg (2018) påpekar att barns sociala kompetens spelar roll i lekens värld, när barn samspelar med andra barn och vuxna. En pedagog i studien berättar att de använder leken som uttrycksform vid uppföljning av lärandesituationer med Polyglutt. Leken främjar barnens språkutveckling och barnets språkliga förmåga under lekens gång då barnen kommunicerar i leken på olika sätt. Vidare hävdar Sjöberg (2018) att lek och språkutveckling går hand i hand och att det är viktigt att pedagoger skapar sociala sammanhang. Människan lär sig i sociala och kulturella sammanhang genom att kommunicera i olika skeden. Kommunikationen är en lärandeprocess där varje individ kan ta till sig andras åsikter och tankar för att skapa egen förståelse för omvärlden (Strandberg 2006; Säljö 2014). Barnen blir genom detta variationsinriktade arbetssätt stimulerade av pedagogerna, då barnen får skapa mening och uttrycka sig på ett varierat sätt. Detta innebär vidare att barnen får möjlighet att utveckla multimodal litteracitet genom att befinna sig i miljöer där de kan hantera och möta olika uttrycksformer i texter (Danielsson 2013).

I resultatet påpekar deltagande pedagoger olika fördelar med hur lärandesituationer kan anpassas utifrån barngruppen. Lärmiljön ska medvetet anpassas utifrån vilket rum eller plats aktiviteten ska genomföras i, där pedagogen även ska utgå från barnets intresse vid bokval. Ahlskog-Björkman (2014) hävdar att pedagogens medvetenhet har stor påverkan när det gäller

att planera och skapa anpassade lärmiljöer. Utifrån den sociokulturella teorin sker utveckling och lärande genom *mediering* vilket innebär att människan lär i sociala sammanhang med hjälp av verktyg och tecken (Strandberg 2006). De pedagoger som har ett medvetet förhållningssätt visar i sina berättelser att de arbetar med hjälp av semiotiska resurser, där de skapar aktiviteter med hjälp av olika artefakter. Det är viktigt att barnen får utvecklas i en stimulerad lärandemiljö för att främja språkutvecklingen, där pedagogen bland annat ska anpassa material som är relevanta för barngruppen. Pedagogerna i studien väljer materialet avsiktligt inför planerade aktiviteter, vilket är betydelsefullt och har en främjande inverkan. Pedagogerna hävdar att barnens intresse och koncentration förbättras när de använder material i lärandesituationer (van Leeuwen 2005; Ahlskog-Björkman 2014).

7.2. Spontana aktiviteter

Vid sammanställning av resultatet kunde vi se exempel på berättelser om ett spontant arbetssätt med Polyglutt i form av sagostunder både enskilt och i grupp. Pedagogerna använde även lärandeappen som ett komplement för de flerspråkiga barnen i barngruppen. När bokvalet görs, får barnet möjlighet att välja bok utifrån sitt intresse, med hjälp av en pedagog. De pedagoger som skapar spontana aktiviteter uppmärksammar barns olika kunskaper, kulturer och erfarenheter som de har med sig. De pedagoger som skapar planerade aktiviteter fokuserade mindre på barns modersmål till skillnad från de andra pedagogerna (Fredriksson & Lindgren Eneflo 2019).

Svensson (2012) påpekar vidare att det är viktigt att barnet får möta en rik språkmiljö för att ha möjlighet att kunna utvidga sitt ordförråd. Lärandesammanhang med flerspråkiga barn utfördes enligt pedagogerna enskilt vilket visade att mötet i dessa sammanhang var viktigt för barnet. På detta sätt skulle barnet enklare få möjlighet att utveckla det svenska språket parallellt med sitt modersmål. Det är viktigt att skapa förutsättningar för att flerspråkiga barn ska få möjlighet att utvecklas i både sitt modersmål och det svenska språket. Genom att arbeta med flerspråkighet i förskolan kan pedagogen främja och skapa goda förutsättningar för barnets skolresultat (Walk et. al. 2015). Människor befinner sig ständigt i en utvecklingsprocess där exempelvis barn och vuxna samspekar och lär av och med varandra. Utifrån den så kallade utvecklingszonen kan en individ klara av saker med hjälp av andra. Om barnet inte förstår det svenska språket på egen hand, kan barnet med hjälp av en pedagog klara det. Pedagogens arbetssätt med flerspråkiga

barn som lyfts ovan, ger pedagogen barnet möjlighet att utveckla det svenska språket (Säljö 2014).

7.3. Språkutvecklande arbetssätt

Pedagogerna i studien visar i sina berättelser på hur de stimulerar barnens intresse och nyfikenhet utifrån de språk som barnen får möjlighet att möta i verksamheten. Pedagogerna som deltagit i studien arbetar på småbarnsavdelningen och använder ett varierat ordförråd i samband med lässtunder som de har med barnen. Detta gör pedagogerna genom att utmana barns språk för att synliggöra varierande ord och begrepp. De visar en medvetenhet och god kompetens angående hur pedagogen ska främja barns språkutveckling, genom att de lägger stor vikt på kommunikationen med barnen under och efter aktiviteter på olika sätt (Ladberg 2008). Emergent literacy är barns tidiga läs- och skrivutveckling och börjar utvecklas långt före barnet börjar i skolan (Barton 2007; Norling 2015). Det är således viktigt att pedagogen tidigt börjar stimulera barnet i en språkmiljö vilket är en viktig aspekt för att främja barns utveckling (Lindö 2009; Ladberg 2008). Barns språkutveckling sker i olika stadier vilket redan börjar vid spädbarnsålder genom exempelvis joller. I andra steget utforskar barnet nya begrepp och ord som vidare följs av ytterligare två utvecklingsstadier. Är pedagogen medveten om barnets utvecklingsnivå främjas det pedagogiska arbetet genom en ökad insikt i barns språkutveckling (Bruce, Ivarsson, Svensson & Sventelius 2016). Jonsson (2016) betonar att det sätt pedagogen väljer att kommunicera med barnet på är avgörande för barns lärande. Pedagogerna har i uppgift att motivera och stimulera barns nyfikenhet av den språkliga mångfald som barnen möter i verksamheten, vilket pedagogerna i studien lyfter att de gör genom att de lägger vikt på att kommunicera med barnen. Vidare utformar pedagogen aktiviteter som främjar barnens språkutveckling genom att använda sig av genuina och öppna frågor i samband med aktiviteter (Svensson 2012).

Pedagogerna berättar i intervjuerna att arbetet med språkutveckling kan begränsas på olika sätt. De hävdar att tillgängligheten av lärplattor viktig för att kunna använda den i barngruppen på olika sätt. Vidare är pedagogernas och vårdnadshavarnas åsikter avgörande för hur mycket barnen får möjlighet att använda sig av lärplattan i verksamheten. Selander (2017) betonar att barn tidigt möter den digitala världen, då de oftast har tillgång till exempelvis lärplattor i både hem och förskola. På så sätt får barnen chans att lära sig hantera det digitala verktyget i båda miljöerna. Förskolans läroplan införde år 2018 ett lärandemål som syftar till att pedagogerna

ska arbeta för att utveckla barns kunnande kring digitalisering. Forsling (2011) pekar vidare på Norges införande av digitalisering för flera år sedan. Norges skolmyndighet ser vikten av att använda sig av digitala verktyg i förskolan, då de har ett långsiktigt mål att barn ska ha digital kompetens som baskunskap när de går ut grundskolan. Utifrån läroplanen är det därför viktigt att pedagogerna i verksamheten stimulerar barnen när de är som yngst. Pedagogerna måste däremot vara medvetna om att barns stillasittande förhöjs i samband med användandet av de digitala verktygen (Bruce & Riddersporre 2019; Kjällander 2019). Olika synpunkter på digitalisering i förskolan kan både från vårdnadshavarna och pedagogerna i verksamheten hämma arbetet med lärplattan. Pedagogerna ska ta hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål och vidare ha ett syfte när de ska utforma aktiviteter med hjälp av lärplattan, där barnen även ska få ta del av välutformade lärandeappar (Kjällander 2016). Syftet i förskolan är att arbeta med barnen på ett utvecklande sätt. Genom att implementera digitalisering i verksamheten var syftet att medföra effektiva och engagerade lärandesituationer vilket pedagogerna ska ha i åtanke och sträva efter (Cuban 2001).

7.4. Slutsats

Pedagogernas berättelser om arbetet med barns språkutveckling med hjälp av lärandeappen Polyglutt sker genom planerade och spontana aktiviteter.

Pedagogerna har i sina berättelser redogjort för hur de anser sig skapa goda lärmiljöer genom Polyglutt. Vidare har ett samband framträtt i resultatet när det handlar om anpassning av lärmiljöer, där pedagogerna utgår från barngruppen samt vilket rum aktiviteten ska ske i för att fånga barnets koncentration. Majoriteten av pedagogerna lägger även stor vikt på kommunikationen under och efter lästunder med hjälp av Polyglutt, vilket kan främja barns språkutveckling.

De planerade aktiviteterna sker i grupp där pedagogerna arbetar medvetet kring Polyglutt utifrån barns intresse. Pedagogernas berättelser understryker att barnen sällan hade intresse för att lyssna på sagor på sitt modersmål, vilket resulterade i att pedagogerna oftast arbetade med det svenska språket i de planerade aktiviteterna. Pedagogerna utformar varierande lärandesituationer där de belyser ämnen på olika sätt. Vidare arbetar pedagogerna variationsinriktat vid uppföljningsarbete, där de visar att de använder sig av olika uttrycksformer för att möta barns olika sätt att lära.

Pedagogerna som säger sig utforma spontana aktiviteter utgör detta enskilt med barn när tillfälle finns eller utifrån barnets önskan att använda Polyglutt. Det visar sig även att dessa pedagoger berättar hur de använder lärandeappen som ett hjälpmedel för arbetet med flerspråkighet. Lunneblad (2013) påpekar att det i dagens samhälle finns allt fler mångkulturella förskolor på grund av det heterogena samhället. Det är således viktigt att förskolan lägger fokus på alla barns språkutveckling i svenska, oberoende om barnet har det svenska språket till grund eller ett annat modersmål. Dessutom ska barn med annat modersmål få möjlighet att utvecklas i sitt hemspråk. Studien visar att barnen får lyssna på svenska sagor samt på sitt modersmål där pedagogen är närvarande och vägleder. Pedagogernas berättelser innehåller även exempel på att svenska språket bearbetas parallellt med barnets modersmål för att ge barnet möjlighet att utveckla båda språken. Språk, lärande och identitetsutveckling är sammanbindande, vilket läroplanen för förskolan understryker. Förskolan ska därmed lägga stor vikt på barns språkutveckling för att barnet ska utvecklas och få goda förutsättningar för framtida lärande. Förskolan ska vidare uppmuntra och stimulera barns olika sätt att kommunicera i verksamheten för att främja språkutvecklingen (Skolverket 2018).

Efter sammanställd studie har vi nu fått en inblick i hur vi som framtida förskollärare kan genomföra både planerade och spontana aktiviteter utifrån att arbeta med lärplattan och lärandeappen Polyglutt. Eftersom förskolans nya läroplan nyligen infört ett lärandemål kring digitalisering ser vi nu fler möjligheter hur vi kan använda oss av lärplattan för att främja barns språkutveckling. Avslutningsvis ser vi att språkutveckling och digitalisering kommer följa oss in i arbetslivet där det blir vi som skapar förutsättningar för barns livslånga lärande.

Vidare forskning utifrån denna studie kan leda till en undersökning kring pedagogernas arbetssätt med Polyglutt och digitala verktyg genom observation. Det handlar således om att undersöka hur de i verksamheten kommunicerar med barnen under aktiviteter med läsning. Vidare skulle forskningen kunna göras på storbarnsavdelning för att se skillnaden kring hur lärandesituationer utformas i förhållande till småbarnsavdelning.

7.5. Metoddiskussion

I vår studie användes den kvalitativa metoden vilket har valts utifrån vad som förmodans skulle ge oss skribenter mest material utifrån studiens syfte och frågeställningar. Den valda metoden passade vår studie eftersom vi valde att samla in data med hjälp av semistrukturerade intervjuer och fick genom detta möjlighet att lämna betänketid till informanterna vid genomförandet. Hade vi istället valt kvantitativ metod hade det i följd blivit en undersökning med hjälp av enkätundersökning och diagram av olika slag. Vi insåg tidigt att inte skulle passa vår studie då vi ville höra pedagogerna berätta sitt arbetssätt utifrån digitalisering och lärandeappen Polyglutt i verksamheten.

Vid pilotstudien insåg vi att flertalet frågor gick in i varandra vilket hade kunnat påverka de riktiga intervjutillfällena ifall vi inte hade genomfört denna pilotundersökning. Denscombe (2016) uttrycker att vald metod alltid ska testas för att forskarna ska kunna avgöra hur exempelvis intervjuunderlaget fungerar i praktiken. Bryman (2018) pekar vidare på pilotundersökningen kan avgöra frågornas hållbarhet och ge förutsättningar för att förbättra frågornas ordningsföljd. Under studiens intervjuer insåg vi att de flesta informanterna fick tänka till kring vad som efterfrågades vid två frågor. Eftersom detta upptäcktes under intervjuernas gång fick vi förklara vad frågorna innebar, så pedagogerna enklare kunde svara. Dessa frågor skrevs kort tid före intervjuerna och var inte med när vi genomförde pilotstudien vilket bidrog till att frågorna inte kunde bearbetades på samma sätt som de resterande. Frågorna handlade om hur uttrycksformer förmedlas i lärandeappen och hur pedagogerna använder sig av det: ”*Hur förmedlas textberättelserna utifrån olika uttrycksformer i lärandeappen?*” och ” *Hur använder du dig av de uttrycksformer lärandeappen Polyglutt har tillgång till?*”

Skulle studien genomföras med samma förutsättningar hade de ovannämnda frågorna gjorts om. Den första frågan anser vi nu i efterhand varit otydligt formulerad och hade behövts omformuleras för att bli tydligare. Även den andra frågan hade behövts formuleras på ett annat sätt. Det hade kunnat se ut så här: *Hur förmedlas böckerna genom olika uttrycksformer? Vilka uttrycksformer använder du vid aktiviteter med Polyglutt?*

Pilotundersökningen ses i sin helhet som en fördel då det hjälpt oss att konkretisera frågorna för undersökningsområdet som bidragit till mer rimliga resultat. Avslutningsvis ser vi som skribenter att studiens helhet lyckats utifrån de förutsättningar och den tidsspann vi haft till förfogande.

Referenslista

- Alvehus, J. (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod*. Stockholm: Liber.
- Barton, D. (2007). *Literacy an introduction to the ecology of written language*. London: Backwell.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Bruce, B. Ivarsson, U. Svensson, A-K. Sventelius, E. (2016). *Språklig sårbarhet i förskola och skola- barnet, språket och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Cuban, L. (2001). *Oversold and underused: Computers in the classroom*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Danielsson, K. (2013). Multimodalt meningsskapande i klassrummet. I Wedin, Å. & Hedman, C. (red.) *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur. ss.169–185.
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Forsling, K. (2011). Digital kompetens i förskolan. *KAPET Karlstads universitets Pedagogiska Tidskrift*, 7 (1), s. 76–95.
- Fredriksson, M. & Lindgren, Eneflo. E. (2019). Man blir lite orolig om man gör rätt - en studie om pedagogers arbete med flerspråkighet i förskolan. *Tidskrift för nordisk barnhageforskning*. Vol 18. Nr 6 ss. 1–15. Doi: <https://doi.org/10.7577/nbf.3080>
- Jönsson, K. (2014). Barn berättar med sina ”paddor”. I Riddersporre, B. & Bruce, B. (red.) *I berättande i förskolan*. Stockholm: Natur & kultur. ss.71–91.
- Kjällander, S. (2019). Övergripande aspekter av digitalisering i förskolan. I Kjällander, S. & Riddersporre, B. (red.) *I digitalisering i förskolan på vetenskaplig grund*. Stockholm: Natur & Kultur. ss.22–37.
- Ladberg, G. (2003). *Barn med flera språk - tvåspråkighet och flerspråkighet i familj, förskola, skola och samhälle*. Stockholm: Liber.
- Ljung- Djärf, A. & Tullgren, C. (2009). ”Dom måste ju leka”: Om mötet mellan datorn och förskolans lek. I Linderoth, J. (red.) *I Individ teknik och lärande*. Stockholm: Carlsson. ss. 184–199.
- Lindö, R. (2009). *Det tidiga språkbudet*. Lund: Studentlitteratur.

Lunneblad, J. (2013). *Den mångkulturella förskolan - motsägelser och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.

Riddersporre, B. & Bruce, B. (2019). Kärnämnen och digitala verktyg. I Kjällander, S. & Riddersporre, B. (red.) *I digitalisering i förskolan på vetenskaplig grund*. Stockholm: Natur & Kultur. ss.42–58.

Rostvall, A-L. & Selander, S. (2010). Design och meningsskapande - en inledning. I Rostvall, A-L. & Selander, S. (red.) *Design för lärande*. Finland: Norstedts Akademiska förlag. ss.13–27.

Selander, S. (2017). *Didaktiken efter Vygotskij- Design för lärande*. Stockholm: Liber.

Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan Lpfö 18*. Stockholm: Skolverket.

Sjöberg, C. (2018). *Språkleka i förskolan – barns möjlighet till ett rikt språk*. Stockholm: Gothia fortbildning.

Strandberg, L. (2006). *Vygotskij i praktiken- bland plugghästar och fusklappar*. Finland: Norstedts.

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken- ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Studentlitteratur.

Utbildningsdepartementet (2010). *Förskola i utveckling - bakgrund till ändringar i förskolans läroplan*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Van Leeuwen, T. (2005). *Introducing social semiotics*. London: Routledge.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Yin-kum, Law. (2008). The relationship between extrinsic motivation, home literacy, classroom instructional practices, and reading proficiency in second-grade Chinese children, *Research In Education*, 80, 1, pp. 37-51, Academic Search Premier.

Elektroniska källor

Ahlskog- Björkman, E. (2014). Interaktionens betydelse för barns lärande - en studie av barns möte med slöjd i förskolan. *Tidskrift för Nordisk Barnhageforskning*, (11), ss.1–14. doi: doi.org/10.7577/nbf.343

Inläsningstjänst ILT (2019a). *100 av Sveriges kommuner arbetar språkutvecklande i förskolan med det digitala verktyget Polyglutt*.

<https://www.inlasningstjanst.se/nyheter/100-kommuner-polyglutt/> [2019.09.25].

Inläsningstjänst ILT (2019b). *Flerspråkig digital bilderbokstjänst för förskolan*.
<https://www.inlasningstjanst.se/tjanster-for-larare/polyglutt-forskola/> [2019.09.25].

Jonsson, A. (2016). Förskollärarens kommunikation med de yngsta barnen i förskolan: med fokus på kvalitativa skillnader i hur ett innehåll kommuniceras. *Tidskrift för Nordisk Barnhageforskning*, 12 (1), ss. 1–13. doi:10.7577/nbf.1232

Kjällander, S. (2014). *APPKNapp – peka, lek & lär i förskolan*. Stockholm: Stockholms universitet.

https://www.buv.su.se/polopoly_fs/1.247365.1441956621!/menu/standard/file/SV_rapport_ap_pknapp_slutversion.pdf

Kjällander, S. (2016). *Plattan i mattan: digitala lärplattor och didaktisk design i förskolan*.
<https://www.uppsala.se/contentassets/ef5f63b9d1d44487a99c96096077246e/plattan-i-mattan.pdf> [2019.09.25].

Norling, M. (2015). *Förskolan - en arena för social språkmiljö och språkliga processer*. Diss. Västerås: Mälardalens högskola. URN: [urn:nbn:se:mdh:diva-27362](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:se:mdh:diva-27362)

Scheele, A.F. Leseman, P.M. & Mayo, A.Y. (2010). "The home language environment of monolingual and bilingual children and their language proficiency". I *Applied Psycholinguistics*, 31, ss. 117–140.

Svensson, A-K. (2012). Med alla barn i fokus- om förskolans roll i flerspråkiga i barns språkutveckling. *PAIDEIA* (4), ss. 29–35.

<http://hb.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A869525&dswid=-7267>

Vygotskij Semënovic, L. (1978). *Mind in society. The Development of Higher Psychological process*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

<http://ouleft.org/wp-content/uploads/Vygotsky-Mind-in-Society.pdf>

Walk, A. Matsuo, H. & Giovanoni, A. (2015). Preschool Predictors of Kindergarten Language Outcomes. *IAFOR Journal of Education*, 3 (1), ss.131–149.

Bilaga 1 - Informationsbrev rektor

Hej!

2019-09-19

Vi är två studenter som studerar sjunde terminen till förskollärare vid högskolan i Kristianstad. Vi har nyligen inlett vårt examensarbete som handlar om språkutvecklingsarbete och hur pedagogerna arbetar med lärplattan, där lärandeappen Polyglutt är i fokus. En del av vårt arbete avser intervju med legitimerade förskollärare som befinner sig i förskolans verksamhet. Med detta undrar vi om **två** förskollärare, verksamma i förskolan, har möjlighet att delta i en samtalsintervju. Denna intervju beräknas ta cirka 30–40 minuter. Intervjuerna behöver vi genomföra i början av vecka 40. Eftersom vår tidsram är begränsad önskar vi svar från Er senast 19 september. Svar önskas oavsett intresse att delta eller ej.

Vid intresse att delta kommer vi även översända ett missivbrev.

Med vänlig hälsning

Matea Markić

Matea.markic0327@stud.hkr.se

Jelena Milošević

Jelena.milosevic007@stud.hkr.se

Bilaga 2 - Missiv- och samtyckesbrev till förskollärare

2019-09-19

Vi är två studenter som under höstterminen 2019 läser sista terminen i *Förskolläraryrket* vid Högskolan Kristianstad. Detta är en förfrågan om ert deltagande i en studie kring språkutvecklingsarbetet med lärplattan i förskolan. Studien genomförs som del av vårt självständiga arbete (examensarbete) och kommer att publiceras i databasen DiVA, där Ni som deltagare och övriga har möjlighet att ta del av examensarbetet i sin helhet. Vi vill uppmärksamma er på att allt deltagande är frivilligt och att ni kan och har rätt att avbryta deltagande när som helst.

Studien har i syfte att undersöka hur pedagogerna arbetar med lärplattan, där lärandeappen Polyglutt är i fokus. Forskningen avser att intervjua legitimerade förskollärare som är verksamma på småbarnsavdelning i förskolan. Undersökningen syftar till att sammanställa förskollärarnas åsikter och tankar kring studiens valda forskningsområde, samt att få en inblick hur arbetet kring lärande appen Polyglutt praktiseras i verksamheten. Under intervjuerna kommer båda studenterna medverka och dokumentera det som sägs med hjälp av anteckningar och ljudinspelning. Intervjuerna kommer att ta ungefär 30–40 minuter. Studien kommer registreras på Högskolan Kristianstad och har i enighet med lagen om hantering av personuppgifter (GDPR). Alla insamlade personuppgifter kommer att transkriberas och namn fingeras för informantens säkerhet. Efter avslutad undersökning kommer insamlat material att makuleras. Insamlad information kommer endast att användas i syfte för detta examensarbete.

Vi avser att genomföra intervjuerna under vecka 40.

Vi önskar besked om ert samtycke under *vecka 38–39*. Ni är välkomna med frågor eller om ni har funderingar på mejl.

Namn Student: Matea Markić - Matea.markic0327@stud.hkr.se

Namn Student: Jelena Milošević - Jelena.milosevic0007@stud.hkr.se

Handledare på Högskolan Kristianstad: Katarina Johansson - Katarina.johansson@hkr.se

Samtycke till ert deltagande i studien kring språkutvecklingsarbete och hur pedagogerna arbetar med lärplattan, där lärandeappen Polyglutt är i fokus i fokus.

JA, jag/vi har läst informationen och samtycker till att delta i studien

JA, jag/vi har läst informationen och samtycker till att vara med i ljudinspelning

.....

Pedagogens Namnteckning

.....

Namnförtydligande

Bilaga 3 – Intervjufrågor

Bakgrundsfrågor:

1. Hur länge har du arbetat som legitimerade förskollärare i förskolan?
2. Hur länge har du arbetat med lärplattan i verksamheten?
3. Hur länge har du känt till appen Polyglutt?

Intervjufrågor:

1. Vilka fördelar ser du som pedagog med lärandeappen Polyglutt?
 - Finns det något som är mindre bra med appen?
2. Vilka språk använder barnen när de använder Polyglutt?
 - Hur använder du lärandeappen med flerspråkiga barn?
3. Hur förmedlas textberättelserna utifrån olika uttrycksformer i lärandeappen?
 - Hur använder du dig av de uttrycksformer lärandeappen Polyglutt har tillgång till?
4. Hur använder du lärplattan i verksamheten för att utforma lärandesituationer med barn i grupp/ enskilt barn?
 - Hur följer ni upp lästunder ni haft med hjälp av Polyglutt?
 - Hur tänker du kring att barn använder lärandeappen Polyglutt själva?
5. Hur planerar du inför en lärandesituation där du ska använda Polyglutt?
 - Hur och av vem bestäms bokvalet inför lärandesituationen?
6. Hur arbetar ni vidare utifrån Polyglutt i andra lärandesituationer?
 - Hur använder du lärandeappens olika uttrycksformer vid uppföljning med barnen?
7. Hur anpassar du miljön inför en lärandesituation?

- Förklara vad en anpassad miljö har för betydelse för lärandet?
8. Finns det något som kan begränsa användandet av lärplattan och lärandeappen Polyglutt i förskolans verksamhet? I så fall vadå?
- Har ni stött på några hinder kring användandet av appen? Hur har ni då gått tillväga?
9. Vid vilka tillfällen använder du lärandeappen Polyglutt *mest* i verksamheten? Vad kan det bero på?

Tack för din medverkan!

Med vänlig hälsning

Matea Markić och Jelena Milošević

Bilaga 4 – Transkriberingsnyckel

[.] = Paus en sekund

[..] = Paus två sekunder

[...] = Paus tre sekunder

[....] = Paus fyra sekunder

[.....] = Paus fem sekunder

(I) = Intervjuaren förklarar

(Suck*) = Personen suckar

(Tänker) = Personen tänker

(Sjunger*) = Personen sjunger

(Skrattar*) = Personen skrattar

(Bestämd ton*) = Personen höjer rösten

(Lugn ton*) = Personen har en lugn ton i rösten

(Fundersam i blicken) = Personen ser fundersam ut

(Ställd) = Personen ser ställd ut i ansiktsuttryck, kroppsspråk